

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра географії та природознавства

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАГАЛЬНА ГІДРОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (географія)»

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Загальна гідрологія
Викладач (і)	доц. Йосип Гілецький
Контактний телефон	+380966071716
Е-mail викладача	yosyp.hiletskyi@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2807
Консультації	щотижня

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Загальна гідрологія» присвячена формуванню первинних знань із загальної гідрології для раціонального використання водних ресурсів у національному господарстві; вивчення водних об'єктів земної кулі та процесів, які протікають в них, взаємодії водних об'єктів з географічним середовищем та значення їх в господарстві.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Загальна гідрологія» є: формування знань про роль води у природі і господарстві, суть гідрологічних процесів і їх вклад у формування географічної зовнішності Землі, застосування гідрологічних даних для інших гідрологічних дисциплін.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Загальна гідрологія» є: надбання студентами теоретичних знань з основ гідрології, гідрохімії та охорони і комплексного використання водних ресурсів, а також практичних навичок спеціальних гідрологічних побудов, які базуються на елементах наукового дослідження.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані завдання, педагогічні ситуації та практичні проблеми в професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень педагогіки, психології та методики навчання географії,

характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, прийняття на цій основі адекватних рішень у професійній діяльності.

Фахові компетентності:

ФК 1. Наявність системи наукових знань із дисциплін фундаментальної та професійної підготовки, здатність до їх застосування на практиці.

ФК 2. Здатність вільно оперувати фаховими поняттями і термінами для виконання професійних завдань.

ФК 6. Здатність працювати із навчально-методичною та науково-географічною літературою, систематично підвищувати професійно-педагогічну кваліфікацію.

ФК 8. Здатність використовувати сучасні методологічні засади предметної спеціалізації, теорії та історії географічної науки для орієнтування у сучасних напрямках галузевих наукових досліджень, використання їх елементів в освітньо-професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здатність застосовувати базові знання із фундаментальних природничо-математичних (вищої математики, фізики, хімії, геології) та суспільно-гуманітарних (філософії, історії, культурології) для глибшого розуміння сутності процесів та явищ у природних оболонках Землі, життєдіяльності людського суспільства.

ПРН 2. Здатність демонструвати глибокі знання сучасних концепцій і теоретичних положень географічної науки, її структурних компонентів, розуміння особливостей та закономірностей просторової організації ландшафтної оболонки Землі.

ПРН 5. Уміння виконувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички роботи із сучасним науковим обладнанням та вимірювальними приладами за професійною тематикою.

ПРН 6. Здатність застосовувати знання для розв'язування якісних та кількісних задач у галузі географії.

ПРН 12. Здатність чітко і логічно відтворювати базові знання з географії, компетентно розкривати сутність та цінність результатів нових наукових досліджень, нових тенденцій розвитку людської цивілізації.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12

семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	A4.07 Географія	2	нормативна

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб
Лекція 1. Гідрологія як наука. Місце дисципліни у вивченні географічної оболонки.	2		4
Лекція 2. Вода на Землі та її колообіг.	2		4
Лекція 3. Хімічні і фізичні властивості вод, їх класифікація.	2		4
Лекція 4. Річки, їх живлення і стік, водний режим річок.	2		4
Лекція 5. Гідрологія озер і водосховищ, боліт, льодовиків.	2		4
Лекція 6. Гідрологія океанів і морів.	2		4
Практичне заняття. Гідрологія як наука. Місце дисципліни у вивченні географічної оболонки.		2	4

Практичне заняття. Вода на Землі та її колообіг		2	4
Практичне заняття. Розрахунок питомої частки складових водного балансу Земної кулі.		2	4
Практичне заняття. Хімічні і фізичні властивості вод, їх класифікації.		2	4
Практичне заняття. Процеси формування річкової мережі, живлення і стік річок.		2	4
Практичне заняття. Розрахунки морфометричних та гідрологічних характеристик річок.		2	4
Практичне заняття. Походження та водний баланс озер і водосховищ, боліт та льодовиків.		2	4
Практичне заняття. Загальні особливості будови земної кори під морями та океанами. Горизонтальний розподіл поверхні Світового океану.		2	4
Практичне заняття. Припливно-відпливні явища, система океанічних течій та їх походження, розподіл температурних характеристик та солоності вод.		2	4
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання курсу відбувається згідно з Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника . Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс становить 100 балів.
Практичні заняття	Робота на практичних заняттях включає обговорення проблемних питань з теми, виконання розрахункових завдань, проходження тестування на сайті дистанційного навчання, виконання письмових контрольних робіт. На окремому занятті проводиться контроль самостійної роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен відвідати більше 50% лекційних занять, пройти тематичні онлайн-тестування з усіх лекційних тем, а також виконати передбачені контрольні роботи розрахункового характеру та із тем для самостійного опрацювання. Бали поточного контролю розподіляються таким чином: - виконання тестових завдань за матеріалами лекцій на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua (25

	<p>балів);</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконання розрахункових контрольних робіт та виступ в обговоренні проблемних питань на практичному занятті (20 балів) - проходження на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua контрольних тестів із тем для самостійного опрацювання (5 балів). <p>У підсумку для допуску до підсумкового контролю студент повинен набрати в сумі не менше 25 балів із 50 можливих.</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумкова форма контролю – <i>екзамен</i>.</p> <p>Форма здачі – виконання тестових екзаменаційних завдань, які охоплюють знання з усіх тем та містять практичні завдання, на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua.</p> <p>Підсумкова оцінка є сумою оцінок набраних за поточний контроль (максимум – 50 балів) та екзаменаційної (максимум – 50 балів).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Основою політики курсу є взаємоповага у спілкуванні та фокусування на навчанні. Телефони під час занять повинні бути переведені в беззвучний режим, а відлучення з аудиторії для спілкування допускаються тільки в нагальних випадках. Під практичних очних занять студенти повинні бути готові до виконання тестових завдань за матеріалами лекцій на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua. Під час онлайн-занять студенти повинні бути готові вмикати камеру та мікрофон у разі потреби.

Академічна доброчесність: Користування довідковими джерелами, підручниками і т. ін. під час проходження тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf). https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Відвідування занять є важливою складовою навчання. При виставленні підсумкового балу обов'язково враховується своєчасне виконання практичних робіт та проходження контрольних тестів із тем. Враховуються результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

Якщо студент пропустив заняття і не зміг виконати контрольні роботи у встановлені терміни через хворобу або з інших поважних причин, документально підтверджених відповідною організацією, він має право на перенесення терміну здачі робіт. Пропущені контрольні тестування із тем відпрацьовуються впродовж місяця, КСР – впродовж тижня шляхом складання тестів у системі дистанційного навчання.

Студентам, котрі навчаються за **індивідуальним графіком**, дозволяється вільне відвідування лекцій та опрацювання лекційного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх розрахункових контрольних робіт відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-). <https://nmv.pnu.edu.ua/wp->

<content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>. Студент повинен звернутися з запитом щодо індивідуального графіку навчання впродовж двох тижнів після початку семестру. Викладач формулює завдання для студента, що навчається за індивідуальним графіком, протягом тижня після такого звернення студента і надає матеріали та завдання для виконання синхронно з видачею завдань для студентів, що навчаються очно.

Неформальна освіта: Сертифікат про успішне проходження курсу, зміст якого частково або повністю відповідає змісту дисципліни, дає можливість доповнити бали за підсумковий контроль згідно з [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Цю можливість, а також назви та програми курсів, бажано обговорити з викладачем завчасно.

8. Рекомендована література

1. Волощук М.Д., Гілецький Й.Р. Водно-ерозійні процеси у природних комплексах Українських Карпат : монографія / М.Д. Волощук, Й.Р. Гілецький. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2022. 124 с.
2. Гелевера О.Ф. Гідрологія (практичний курс): Навчально-методичний посібник. – Кропивницький, 2018. 100 с.
3. Гілецький Й.Р. Загальна гідрологія: методичні вказівки до практичних занять та тести. Івано-Франківськ, 2026. 86 с.
4. Гілецький Й.Р. Річки Українських Карпат. 2008. https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2024/01/97.stat-gileckij_08heohr_kraiezn_n-1.pdf
5. Запотоцький С. П. та ін. Географія : підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти / Запотоцький С. П., Зінкевич М. В., Совенко В. В., Гілецький Й. Р., Мозіль О. В.; наук. ред. К. В. Мезенцев, І. С. Круглов. Тернопіль : Астон, 2025. 272 с.
6. Загальна гідрологія: навч. посіб. / уклад. Вальчук-Оркуша О. М., Ситник О. І. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. 236 с.
7. Загальна гідрологія: підручник / В.К. Хільчевський, О.Г. Ободовський, В.В. Гребінь та ін. Київ: Видавничополіграфічний центр «Київський університет», 2008. 399 с.
8. Левківський С.С., Хільчевський В.К., Ободовський О.Г. та ін. Загальна гідрологія. Київ: 2000. 263 с.
9. Некос С.В., Муромцева Ю.І., Лоцман П.І. Методичні рекомендації до курсу «Загальна гідрологія». Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 2022. 76 с.
10. Питуляк М.Р., Питуляк М.В. Гідрологія Навчально-методичний посібник. Тернопіль, ТНПУ. 2016. 118 с.
11. Федорчук І.В. Гідрологія: конспект лекцій [Електронне видання]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 88 с.
12. Швебс Г.І., Ігошин М.І. Каталог річок і водойм України. Одеса, Астропринт, 2003. 392 с.
13. Ющенко Ю.С. Загальна гідрологія : підручник / Ю.С. Ющенко. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. 591 с. URL [google.com/file/d/1fwTWNGT696s5SYWesgZh-O0qn7htmtD-/view](https://www.google.com/file/d/1fwTWNGT696s5SYWesgZh-O0qn7htmtD-/view)
14. MERZ, B., 2006: Hochwasserrisiken – Grenzen und Möglichkeiten der Risikoabschätzung. – Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart, 334 S.
15. <http://www.pzf.in.ua/index.php/zagalna-informatsiya-24>
16. <https://d-learn.pro/developer/course/view/2807>

Викладач: доцент Йосип Гілецький